

Byggnämnden

Riktlinjer till Handikappolitiskt handlingsprogram, avsnitten Kunskap och forskning samt Tillgänglighet

FÖRSLAG TILL BESLUT

Byggnämnden föreslås besluta

att tillstyrka förslag till Riktlinjer till Handikappolitiskt program, avsnitten Kunskap och forskning samt Tillgänglighet

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att tillstyrka förslag till Riktlinjer till Handikappolitiskt program, avsnitten Kunskap och forskning samt Tillgänglighet

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att godkänna Riktlinjer till Handikappolitiskt program, avsnitten Kunskap och forskning samt Tillgänglighet

SAMMANFATTNING

Föreslagna riktlinjer utgör en kompletterande del till Handikappolitiskt handlingsprogram, antaget av Kommunfullmäktige 2008-12-09, vilket innebär att riktlinjerna gäller för all kommunal verksamhet. Syftet är främst att säkerställa att gällande lagar och regler följs och att tillgängligheten förbättras i snabbare takt än som nu är fallet. Riktlinjerna innebär inte att kommunen höjer kraven på tillgänglighet och användbarhet utöver de lagar och regler som gäller idag.

Riktlinjerna preciserar kommunen krav på kompetens, kvalitetsansvar och sakkunniga i tillgänglighetsfrågor i plan- och byggprocessen. De anger också hur kommunen samverkar med handikapporganisationer i plan- och byggprocessen samt aktivt arbetar med information, råd och stöd i tillgänglighetsfrågor till byggherrar, projektörer med flera. Riktlinjerna ställer också krav på att kommunen tillhandahåller aktuell information om tillgänglighet och användbarhet i byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.

BAKGRUND

Kraven på ökad tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt funktionsförmåga har successivt ökat under 2000-talet. Plan- och bygglagen (PBL) och Boverkets byggregler (BBR) har reviderats för att skapa bättre tillgänglighet. Föreskrifter har utarbetats för att tillgodose tillgängligheten i både nya (ALM 1) och befintliga miljöer (HIN 1). Som ett led i att förbättra tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga har Boverket utarbetat regler för certifiering av fristående sakkunniga kontrollanter av tillgänglighet. Dessa regler (TIL 1) trädde i kraft den 1 augusti 2009. Reglerna ska främst bidra till att säkerställa att ”regelefterlevnaden ökar avseende bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet”. Avsikten är således inte att höja kraven på tillgänglighet.

Den nya möjligheten att certifiera sakkunniga kontrollanter i tillgänglighetsfrågor ger kommunen ytterligare ett redskap för att uppfylla målen i det handikappolitiska handlingsprogrammet. Men det behövs också mer kompetens hos kommunens företrädare som beställare, projektledare med flera samt information, råd och stöd till byggherrar, projektörer och andra som arbetar med plan- och byggfrågor.

KOMMUNALA MÅL

I Strategisk plan med Övergripande mål 07-08-28, rev. 08-04-22, anges följande mål och strategier som är tillämpliga för beslutet:

- ”Alla med någon form av funktionshinder ska utifrån sina förutsättningar ha möjlighet att leva ett med andra medborgare likvärdigt liv.” (Mål)
- ”Kommunens utbud av service och tjänster ska kännetecknas av valfrihet, kvalitet och tillgänglighet. Verksamheterna ska även beakta vikten av mångfald och att brukarna ska mötas med värdighet och respekt.” (Strategi)

Därutöver finns en strategi som handlar om att bostadens utformning, tillgången på service och kollektivtrafik ska beakta funktionshindrades behov. Det finns också en strategi som handlar om att det är viktigt att vidta tillgänglighetsinsatser i den tätortsnära naturen och i de kommunalt förvaltade naturreservaten.

De handikappolitiska frågorna behandlas i:

- Handikappolitiskt handlingsprogram, antaget av kommunfullmäktige 2008-12-09
- Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö i Linköpings kommun med riktlinjer för en tillgänglig och användbar utemiljö för personer med nedsatt funktionsförmåga, antagen av Kommunfullmäktige 2008-01-29
- Tillgänglighetsplan. Inriktningsdokument för enkelt avhjälpna hinder på allmän plats, antagen av Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden 2009-02-25

I Teknik- och samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsplan för 2010 anges följande effektmål:

- ”Allmänna platser och lokaler som förvaltas av Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden ska vara tillgängliga för alla.”

- ”Enkelt avhjälptrafik hinder för personer med funktionsnedsättning ska vara avhjälptrafik senast 2010 på centrala platser och stråk samt på hållplatser för kollektivtrafik och i dess nära anslutning.”

I Byggnämndens verksamhetsplan för 2010 anges följande effektmål:

- ”Handläggningen av enkelt avhjälptrafik hinder ska upplevas positivt för fastighetsägaren.”

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Beslutsförslaget innebär att det Handikappolitiska handlingsprogrammet kompletteras med riktlinjer, se bilaga, för att säkerställa att personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga får en bättre tillgänglighet i kommunen och att användbarheten i miljöer, byggnader och anläggningar förbättras. Genom att formulera det som riktlinjer som är kopplade till programmet och att dessa riktlinjer beslutas av Kommunfullmäktige får de samma status som programmet. Detta innebär att riktlinjerna gäller alla nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag.

Riktlinjerna omfattar krav på kompetens, kvalitetsansvar och sakkunniga i tillgänglighetsfrågor samt ett större beaktande av tillgänglighetsfrågor i plan- och byggprocessen. Byggnämnden (Bygg- och Miljönämnden från och med 2011) har en viktig roll i denna process genom sitt ansvar att kontrollera efterlevnaden av plan- och bygglagen med tillhörande föreskrifter, råd och anvisningar. Nämnden utgör också en viktig länk till alla fastighetsägare och byggherrar som vill bygga nytt eller bygga om. Studier visar nämligen att brister i tillgängligheten i många fall beror på brister i tillämpningen av plan- och bygglagen, och inte på att gällande paragrafer och regler ställer för små krav på tillgänglighetsförbättringar.

Riktlinjerna omfattar också krav på aktuell information på kommunens hemsida om tillgängligheten och användbarheten i byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. För närvarande genomförs en tillgänglighetsinventering av Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen utifrån kraven att revidera tillgänglighetsguiden enligt det Handikappolitiska handlingsprogrammet.

I flera fall är Byggnämnden ansvarig för riktlinjerna. För att dessa riktlinjer ska bli befästa och kända i hela kommunen är det lämpligt att dessa beslutas av Kommunfullmäktige.

Behovet av ändringar Byggnämndens myndighetsansvar, bygglovverksamhet och uppdrag med kommunens tillgänglighetsdatabas och tillhörande information på hemsidan bör ses över vid översynen av reglementet för den nya Bygg- och Miljönämnden. Detsamma gäller riktlinjernas krav på att kommunen ska bedriva en aktiv informationsverksamhet med råd och stöd till byggherrar med flera att stimulera insatser för ökad tillgänglighet.

För att uppnå avsedd effekt med riktlinjerna kan kommunledningskontoret förankra beslutet i hela kommunorganisation t.ex. genom krav på att det finns utsedd personal som är ansvarig för att förverkliga dessa, samt genom att erbjuda berörda tjänstemän utbildning i tillgänglighet.

RESURSBEHOV

Resursbehovet för tillgänglighetsåtgärder, men också kostnadsbesparingar på kort och lång sikt måste bedömas i varje enskilt fall.

Åtgärder för ökad tillgänglighet kan medföra ökade kostnader i byggprocessen. Samtidigt innebär förbättringarna ett ökat mervärde för stora boendegrupper, och inte enbart för de som har nedsatt funktionsförmåga, det kan gälla barn, personer med tillfälliga sjukdomar och skador samt äldre. Ökad tillgänglighet ger också ett mervärde för näringsidkare som når en bredare kundkrets eller större möjligheter att rekrytera personal. Att bygga tillgängligt från början är dessutom betydligt billigare än att komma in i efterhand. God tillgänglighet bör också minska kostnaderna för fastighetsdrift, renoveringar och in- och utflyttning. För kommunen innebär god tillgänglighet minskade kostnader för bostadsanpassningsinsatser samt att institutionsboende kan senareläggas. Det finns också ett marknadsföringsvärde att Linköpings kommun bygger med kvalitet ut ett tillgänglighetsperspektiv.

FINANSIERING

Konkreta tillgänglighetsåtgärder finansieras av respektive nämnder och styrelse.

SAMRÅD

Förslaget har remitterats till Bygglövskontoret, Omsorg och socialförvaltningen, NuLink, Kommunala handikapprådet och HSO (Handikappförbundens samarbetsorgan). Positiva svar har inkommit från Omsorgskontoret och Kommunala handikapprådet. HSO har genom Börje Pettersson muntligen meddelat att de står bakom det Kommunala handikapprådets remissvar. Bygglövskontoret har lämnat förslag på redaktionella ändringar som visar att de i sak inte har någon avvikande uppfattning om sakinnehållet.

LÄNKAR OCH KÄLLOR

<http://www.linkoping.se/Global/Om%20kommunen/Gemensamt/M%C3%A5l%20och%20regler/Handikappolitisktprogram.pdf>

<http://www.linkoping.se/Global/Om%20kommunen/Gemensamt/M%C3%A5l%20och%20regler/Strategisk%20plan%20med%20c3%b6vergripande%20m%C3%A5l%20080617.pdf>

Tillgänglighetsplan, Linköpings kommun. Inriktningsdokument för enkelt avhjälptra hinder på allmän plats, antagen i Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden 2009-02-25

Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö i Linköpings kommun med riktlinjer för en tillgänglig och användbar utemiljö för personer med nedsatt funktionsförmåga, antagen av kommunfullmäktige 2008-01-29

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Uppföljning och utvärdering ska ske enligt Handikappolitiskt handlingsprogram.

KOMMUNLEDNINGSKONTORETS HELHETSBEDÖMNING

Föreslagna riktlinjerna förtydligar kommunens krav på kompetens, information samt stöd och rådgivning i handikappfrågor som berör den fysiska miljön. Riktlinjerna ger också Byggnämnden (Bygg- och Miljönämnden från och med 2011) och dess tjänstemän en tydligare roll. Vid revidering av Byggnämndens och Miljönämndens reglementen för att reglera den nya Bygg- och Miljönämndens uppdrag finns det skäl att se över nämnden uppdrag att skapa en tillgänglig och användbar miljö för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Sammantaget innebär riktlinjerna ytterligare stöd för att vidta åtgärder som höjer kommunens tillgänglighet för alla.

MILJÖ OCH SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Lars Hågbrandt

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Lena Rydin-Hansson

Bilaga Riktlinjer till Handikappolitiskt handlingsprogram, avsnitten Kunskap och forskning samt Tillgänglighet, 2010-06-03